

Prizren osvojen.

Rat na Balkanu.

Položaj u Mačedoniji.

Milan, 30. novem. (D. u.) „Corriere della sera“ javlja iz Soluna: Francuzi stoje dva kilometra pred Gradskom te su zaposjednuli arhangelicu visinu na lijevom brijegu Crne. Uspostavljenje sveze ili približnje k srpskoj skupini, koja brani donju Mačedoniju, ne može se nikako postignuti. Druga bugarska vojna skupina prodire danomice dublje u prostor između Francuza i Engleza i ogrožava uvijek osjetljive stražnje sveze francuske vojske. U glavnom stanu Seraila smatra se položaj francuzsko-engleskih četa opasnim i broj pridolazećih ili najavljenih pojačanja nedostatnim.

Zračna navala u Strumicu.

Paris, 29. novembra. „Petit Parisien“ javlja iz Soluna: Jato francuskih letjela nabacilo je bugarski grad Strumicu bombama, jer se tamo nalaze velika skladišta ratnog materijala i brojne bugarske čete.

Saveznici u Solunu.

Zeneva, 29. nov. „Matin“ javlja iz Soluna: Otvoreno su stigla tri transportna broda sa skolskim četama, da se počne ekspedicijom zbor. Monastir je spojen trostrukom brozavnom savezom sa Podgoricom u Albaniji i voznom cestom sa grečkom granicom. Srpska vlada namjerava ostati u Skadru.

Dopisnici entitnih novina javljaju, da je Solun raj uohoda, koji se tamo sasna nesmelano kreću te nadziru svakog stranca, koji polazi. Uohode ne gube s oka nijednog vojnog transporta. Englezi i Francuzi zahtijevaju, da im grčka vlada da slobodno ruku u tom pitanju, da se ih mogu obraniti. Saveznici traže pravu nadziranja svih dolazećih i odlazećih osoba i pravo, da odstrane sve neželjene elemente iz vojničkog područja.

Balkan.

Rasprave između grčke vlade saveznika.

Zeneva, 29. novembra. Prama viještima iz francuskih izvora traju još rasprave između Grčke i saveznika oko pitanja četovnog sporazuma. Od Grčke se zahtijeva, da dađe generalu Serailu željezničko osoblje na raspolaganje i da dozvoli francuzsko-engleskom brodogovju, da pretraži greku obalu, da li su tamo sakrile njemačke podmorce.

Centralne vlasti.

Gospodarski savez središnjih vlasti.

Dražđjani, 30. novembra. (D. u.) Njemačko-austro-ugarsko gospodarsko udruženje u Draždjanima održalo je danas sastanak, koji je izrekao za gospodarski savez središnjih vlasti i pogodbenu, za duga vremena osiguranu zajednicu trgovačke politike. Zaključilo se, da se ustanovi odbor, koji će vijećati zajednički sa odborima koje se namjerava otvoročiti u Austriji i u Ugarskoj u naročitim sjednicama.

Decembersko zasjedanje njemačkog rajhstava.

Berlin, 30. novembra. Danas se je sastao njemački rajhstav na obično ratno zasjedanje. To je šesto vijećanje njemačkog rajstava u tom ratu. „Frankfurter Zeitung“, piše k tome: Nema dvojbe da će zastupnici njemačkog naroda u svojoj velikoj većini biti istim domoljubljenim i poštovaljivim spremni, da rade oko sretnog svršetka rata i časnog mira, koji će osigurati našu budućnost vojnički i gospodarski kao naknadu za doprinjete žrtve. U glavnoj dake tokli, u jedinosti velike većine njemačkog naroda njegovih zastupnika, neće se razlikovati decembarško zasjedanje od prijašnjih vijećanja.

Lažne tvrdnje rimskog vojničkog lista.

Beč, 30. novembra. (D. u.) Iz ratnog se novinarskog stana javlja: Rimski vojnički list „La Preparazione“ objavlja u najnovije vrijeme kleveštne članke protiv austro-ugarskih časnika, o kojima tvrdi, da borave uvijek u drugoj obrambenoj liniji, da se predavaju u vanredno velikom broju i puno laglje nego li momčad, dok stoje talijanski časnici uvijek u prednjim linijama. Navodno velike gubitke na austro-ugarskim časnicima u bitkama oko Gorice tumači si talijanski vojnički list time, da jili talijanska topnička vatra ubija u opkopima. List tvrdi, da su sliene pljaščiwe i naši pomorski časnici, koji potapljavaju neozručene brodove i naši letioči, koji bacaju bombe na neuvrđjene gradove. Takav niski način raspravljaja bio bi nemoguć u austro-ugarskom novinarstvu i to upravo zato, jer nismo Talijanci. Ako se talijanski časnici zaista nalaze uvijek u prednjim redovima možemo mirnom dušom preputisti našim časnicima kažnjene kleveštaja rimskog vojničkog lista. Upravo Talijanci su imali zgođe, kad su često navijajivali sa našim premoću, da saznaju, da su naši časnici baš najljepšiji zastupnici odlučnog ofenzivnog duha naše vojske, kao se je to ustvrdilo i u defenzivnom ratovanju. Za to su dokaz protunavale provedene najvećom odvažnošću branioca četi i inih dijelova fronte, u kojima su naši časnici prednjačili najboljim primjerom. Tvrđnja, da se nalazi između zarobljenika veliki broj časnika, istokako je neistinita, kao i izjavljaja iz te tvrdnje. Priča o neozručenim otvorenim talijanskim gradovima postala je sistematičnim razaranjem mirnog goriočkog grada parodijom Cadornove publicistike. Ostalo je svuda poznato, da naši letioči bacaju samo bombe na predmete vojničke vrijednosti. Istobno je poznato, da naša mornarica napada samo ratne brodove i u ratnom području brodove, koji su oružani ili koji voze krintarenu robu.

Razno.

Kičener u Parizu.

Paris, 30. novembra. (D. u.) „Reuterov dopisni uređ“ javlja: Iza toga što je primljen od Poincaréa imao je Kičener dugi razgovor sa Briandom.

Nemiri na englesko lbijskoj granici.

Milan, 30. novembra. (D. u.) „Secolo“ javlja iz Kaira: Nemiri na egipatsko-lbijskoj granici službeno se potvrđuju.

Potopljeni parobrod.

London, 30. novembra. „Agentura Lloyds“ javlja, da su potopljeni francuski parobrod „Omara“ i engleski parobrod „Tanis“. Momčad posljednjega iskrena je.

Zvanje sa dobrim izgledima.

Pod ovim naslovom građacke je „Tagespost“ donijela jedan dopis iz Trsta, s kojim se pozivlje mladost iz unutrašnjosti Monarhije, da se posvete naučičkoj nauci a osobito da prigrije pomorsku struku. Kad se bude opet povratilo normalno stanje, pomorski će promet naš prostrano i korisno polje rada, a osjetiti će se zato potreba brojnog časništva u trgovačkoj mornarici. Dopisnik naglasuje, koliko bi bilo korisno za mladost alpskih prijedelja biti posvetili se takvom zvanju. Bez naglasiti isto a zahtijevanja nauke, o potrebi znanja i iskustva, što su potrebiti za ovakovo zvanje, nastavlja se u dopisu o plaćama, koje dobivaju časnici i zapovjednici: zvanje predstavlja si dopisnik tako, da su promaknuća brza i brz povisak plaće, nabrvoja novčane nagrade od brodarine, od

pristrednje ugrjena, a napokon i onog netemeljitog bezplatnog stana.

Da bude još više primamljiva slika koristi praktičnog života, nabrjavaju se polakšice, koje bi opstojali morale također za vrijeme nauka. Navlašni odbor, koji je otrag godinā ustanovljen u Trstu, i koji ima zadaću da nagovori mladost iz unutrašnjosti na pohađanje naučičke akademije, brinu bi se ne samo da dade potanka upućenja u nauci, već bi se skrbio za naći stan učenicima (ako su siromasi bezplatno), nadzirao bi ih također za moralnog i materijalnog gledista, provodio bi im mjesta na brodovima, da mogu za vrijeme praznika napraviti poučna putovanja, polakšice na željezničkim izletima, dobre potpore itd.

Ne može se prigovoriti: slika je dosta privlačiva, pravo polje blagostanja ne samo za vrijeme nauka, dapače i za praktični život.

Nezna se, dali je ovaj primamljivi poziv našao odjeka u mladim srima unutrašnjosti prijedelja naše domovine i da li ga odobravaju.

Nije namjera niti zadaća staviti — kako se kaže — štapove među točkovima, a još manje prolustaviti takvoj objasni, opisanoj u odveć ružičastom obliku, opomena da je ono što ljudska fantazija piše, drugačije.

U drugim časovima učinilo bi se radi dužnosti sasvjesti, a da se izbjegne, da mladost tako zamamljena imade jedan dan — a već kasno — u zavari pretrpljenoj, oplakivati čin, da su se dali prevartiti.

Zadatak nebi bio težak, dosta bi bilo navesti sve ono, što je časništvo trgovačke mornarice pretrpjelo za vrijeme ove zadnjih par godina sa moralnog i materijalnog gledista i za vrijeme rata, što sve skupa sačinjava žalostne činjenice.

Za vrijeme rata ili bolje još u početku istog mnogi brodoglasnici otpuštaje časnike i ostavili ih što se reče na sred puta, pak ako su danas mnoge od njihovih obitelji izbjele zlom udesu, mora se zahvaliti državnoj upravi, koje je poduzela nužne korake u prilog pomoraca.

Providne naredbe, što su ne samo sačuvalje veći dio trgovačkog časništva od onog jadnog ekonomskog udesa, kojemu bi drugačije podlegli bili, već obrnuto prve zaborave i nehaljstva, moćno pokazalo vlastito zanimanje, ne samo za materijalno čuvanje pomorstva u bijednim današnjim prilikama, već pripoznajuci mu važnost, nastoji da mu jamči buduću sreću.

Sada dakle, kad je država u sadašnjim teškim prilikama započela sa sličnim radom i providnosti, neće se niti u normalnim vremenima odreći tog nastojanja, niti će se postaviti u protuslovlje, već će ga usavršiti i osloboditi od panja, što su ih stare i neobrabene zakonske naredbe, prometna razusdna moć i samovoljni čini brodoglasnika zavrtnali i zapovisiti onom uspjehu, što samo sa neobhodno potrebitom suradnjom jedne cijenjene kaste u rednoj njezinoj vrijednosti i surmjerno nagradjena, može dostići.

Takva zadaća zastite, što će biti popisjena i potaknuta od obnovenog ljudskog društva, i ako neće obistinili mladosti, koji se kani posvetiti pomorstvu, sve ono, što se dopisnikom pozivu ružičasto prikazalo, neće dopustiti otkoječjećenje žalostne slike, koju mi ertamo, na čiju svrhu uvijek čekamo. Nauta.

Vojni liječnici u staro doba.

Svakomu je poznato, kolikom brigom nastoje danas vojne oblasti oko ranjenika ne samo u moderne uređenim bolnicama nego i na samom bojištu u lazaretima, gdje čitave čete liječnika i izvezbanih bolničara obijega spola pružaju prvu pomoć ne samo prijateljalima nego i neprijateljima. Hajde da vidimo, kako je bilo u staro doba kod kulturnih naroda! Liječnička je znanost bila kod starih

Grka na veoma visokom stepenu, da grčki su liječnici prije Kristova rođenja znali mnogo više negoli njihovi kolege pod srednjega vijeka. Tko još nije čuo za slavne grčke liječnike Hipokratia i Galena?

Homar nam spominje prva dva vojna liječnika, Mahaona i Podatelija, koji su se nalazili u grčkoj vojsci pred Trojom, no nema sumnje, da je osim ovih dviju izričito spomenutih njih bilo i više. Isto nam tako Homer opisuje i poslovanje tih liječnika, koji su vadili ranjenim vojnicima iz tijela strjelice i mazali rane blagotvornom masću.

Povjesničar Diodor pripovjeda, da su i u Egiptu pratili liječnici grčke čete, bili kao takovi stalno namješteni i imali stalnu plaću uz uvjet, da ranjenike ne samo liječe nego i njeguju, dok ne ozdrave.

U Ksenonovoj anabazi, na 10.000 momaka u Maloj Aziji bilo je osam liječnika, a isti na Ksenonov spominje i to, da je u špartskoj vojsci bilo sto glazbenika i vrača također iz stalnih liječnika.

Kasnije je liječnička znanost stala nezadovoljna, te stoga nije čudo, kad uočivamo, da je na javnom zboru u Ateni povodom vojnog pohoda Alkibijadova, proti gradu Sirakuzi nastala velika preprička radi pitanja, bi li te vojsku pratio i posebni liječnik ili ne, te je slavniog Hipokratia stajalo tristrunka i jada, dok mu je uspjelo, da je proturao svoga sina kao vojnoga liječnika. Taj ustualom nije primao nikakove plaće te je uopeće bio jedinij liječnik u tadašnjoj vojsci.

Što dalje, to gore je bilo u Grka u vojnim liječnicima tako te nam ih kasniji povjesničari uopeće ili ne spominju, ili tek ovjode ondje navadjaju, kako je ovaj ili onaj vojskovođa ili knez imao liječnoga liječnika lila za svoju osobu, dok su ranjeni borioi bili prepusti samima sebi bez ikakove liječničke pomoći.

Kod starih je Rimljana bilo vojno liječništvo za doba republike još manje razvijeno nego li kod Grka, što je veoma čudnovato ako uzmemo na um, da su Rimljani gotovo neprestano vodili na sve strane ratove. Tumačiti možemo to u jednu ruku tako da su Rimljani držali znakom osobitog junaštva podnašati hrabro zadobivene rane, a u drugu ruku tako, što su u Rimu liječnici robovi, te je prema tomju bilo i liječničko zvanje neslobodno i sramotno poput glumackoga, a isprva i učiteljskoga. Takove liječnike — robove su imali samo visoki dostojanstvenici, patricijci i vojskovođe, koji su ih uzimali sa sobom u rat samo za sebe. Osim toga nijesu Rimljani prije doba careva uopeće ni imali stalne vojske, dakle nijesu mogli ni imati stalnih liječnika. Luke možemo da si predočimo, kako je u takovim prilikama bilo jedinim ranjenicima.

Tek kad je car August uredio stalnu vojsku, uvršena bi i stalna liječnička vojna služba. Isprva dakako nije uopće bilo posebnih lazareta za bolovanje ranjenike, nego bi teško i pogibeljno ranjene predavali u privatnu njegu. Ialom kasnije, naime za vrijeme cara Trajana, uvršede u laborima tako zvane valetudinarije. Jedan su takav valetudinarij iskopali u Badenu u Švicarskoj, gdje su našli osim ostalih raznih starica veoma mnogo kirurškoga orudja, sprema za obrnuto ranjenika, liječkove, povoje i mnoge drugoga, a sve to potječe iz doba careva Klaudija, Nerona i Domicijana, dakle iz prvoga vijeka po Kristu. Kasnije su sastavili Rimljani posebnu sanitetnu satiriju, a dapače i na bojnim brodovima su imali posebne vojne liječničke i bolničare.

Od ostalih kulturnih naroda staroga vijeka spominjemo ovjode samo još Perzijance, koji su također imali posebne vojne liječnike, isprva dakako samo za odličnije, a kasnije po nalogu kralja Cira i za proste vojnike.

Praktična slovnica njemačkog jezika izdava K 235 dohje, se u knjižari Schmidt, glavni trg 12.

Kako daleko dopire rika topova.

Citali smo u novinama, da se je ovdje ondje čula rika topova sa goriske fronte ne samo u Celju (130 km.) u hrvatskom Zagorju (150 km.) i Mariboru (170 km.) nego dapače i u stajerskom Graecu, kojega značaj udaljenost od fronte iznasa oko 190 kilometara. Je li to uopće moguće? Povijest nam spominje više slučajeva, da se takva rika čula još i na sud i kamo veće udaljenosti. Tako su primjerice godine 1813. sve do gornje Austrije čuli tutjavu topova iz bitke kod Lipskoga, što bi značilo udaljenost od kojih 220 kilometara. Kanonada sa bojišta kod Asperna godine 1809. dopirala je do bavarske granice, t. j. gotovo 200 kilometara daleko, a isto su se tako čule godine 1901. počasnje topovske salve kod pogrba pokojne engleske kraljice Viktorije još u daljini od 140 kilometara. Svakako su to znatne daljine, te stoga nijesu nevjerojatne vijesti, da se topovi sa goriske fronte jasno razabiraju u Štajerskoj i Hrvatskoj, pogotovo kad uzmemo na um, da su to moderni, orijški topovi, prema kojima su oni kod Lipskoga i Asperna bili tek paljuci. Dakako da širenje topovske rike na toliku udaljenost ovisi u prvom redu od prilika u zraku i da se to zbiva svaki dan.

Svjetionik u željezu.

Otkriće „Svjetionika u željezu“ čiji će prihod ići u korist zaklade za potpomaganje udova i sirota pripadnika cijele oružane sile, uslijedit će na dan jubileja vladanja Njegovog Velicanstva Cara i Kralja Franje Josipa I., dne 2. prosinca. Crkvena će se posveta obdržavati u prisutstvu poglavica oblasti mornarice, vojničkih i civilnih te uz odlaslanstvo štovanja i pomoći točno u 11 sati prije podne, nasto će se odmah započeti zbijanjem čavala.

Da se svakome prepusti slobodan izbor, koji će iznos pokloniti u ovu dobrotvornu svrhu, prodavat će odbor ove vrsti čavle:

- 1 zlatni K 50.—
- 1 srebrni 20.—
- 1 bakreni 5.—
- 1 tutjin 1.—
- 1 željezni 0-20

Čavle će prodavati gospođe odbora počasnji od posvete svaki dan od 10—12 h prije podne i 2—4 h poslije podne kod samog spomenika. Svaki zakladnik ima pravo da se upiše u Spomen-knjige i Listove, koje se ondje nalaze, te će biti trajnim spomenikom poštivosti darovatelja.

Čisto dobrotvorna svrha ovog poduzeca potaknuo je svakoga, da u najvećoj mjeri pripomogne ovom djelu e da se bude uzmoglo ovim prihodom pomoći mnogo osoba, kojim je rat uzrokom buđi kakove nezgode.

Politički pregled.

Diplomatski je položaj ostao u zadnje doba nepromijenjen. D. m. r. četvorog sporazuma u Atena imao je posljedak, da je Grčka barem djelomično

Žena na bojištu.

Crtica iz ratne povijesti.

Od mnogobrojnih ostalih žena, koje se nijesu znale vršiti naporne vojne službe, spominjemo ovdje Majnu Werder iz Stezje, koja je godine 1807. stupila u dobrovoljački zbor i junaci se borila rame o rame sa svojim muškim drugovima, nađaje Eleonoru Prehaska iz Potsdama, koja se je dala uvrstiti u bataljon u Lut-zov zbor, gdje je obavljala bubnjarsku službu, dok ju nije 5. listopada 1813. u Dannenbergu razmrskala francuska karteća, Ana Lühring iz Bremena stupila je kao sedamnaestogodišnje djevojke u isti zbor, gdje je bila opće poznata pod imenom „Edward Kruse“. U najvećoj kisi tanel a zrakali bi sačuvali svoju neobičnu hladn ovrnala te su ju radli toga u Ber-

pristala na zahtjeve, jer inače se ne može pomisliti, kako je Engleska dozvolila grčkim parobrodima odlazak u Grčku. Grčka se nalazi zaista u neugodnom položaju, napram ententi te bez Engleske ne može od nikuda dobiti ugljena, koji treba, da uzdrži svoju plovidbu. Osim toga je Grčka odviena od sporazuma u dobavi žita. Akoprem nije se u Grčkoj mogla osjetiti kratkotrajna blokada, grožnja, da bi se mogla provesti, ipak je silno uplivala. Samo se uvijek još tačno nezna, što je ententa zahtijevala od grčke vlade i u koliko je ova pristala na njezine zahtjeve.

O rumunjskom se parlamentu malo do sada saznalo. Filipescu, glavni vodja rumunjskih ratobornika, objavio je u svom organu članak, u kojem kaže, da je Rumunjska imala najljepšu zgradu za intervenciju, kad su Rusi stajali u Karpatihima. Prama tome i sam Filipescu ne smatra sadašnji trenutak primjernim za intervenciju. I on kao i sadašnja vlada čekaju još uvijek razvoj događaja od kojih čine ovisnim ustup u rat na ovoj ili na onoj strani. Međutim je kralj najvijestio u svom prijestolnom govoru nova

naoružavanja, te je sigurno, da će parlament glasovati za nove ratne kredite. U Bukarestu prevladava mišljenje, da će biti ovaj rat veoma dugotrajan te da nije sada pravi čas, da se govori o intervenciji, kojom se ne bi moglo ništa odlučiti, jer je Rumunjska premalena, da bi mogla dulje vremena podnijeti ratne terete. Talijanske novine medjutim pišu o raspravama, koje se navodno vode između Petrograda i Bukaresta, da se ruskim četama dozvoli slobodan prelaz preko rumunjskog područja. Dopsnik „Secola“ kaže, da će se u Bukarestu odlučiti diplomatska borba između četvorog sporazuma i sredinjsih vlasti. Vijest o raspravama potvrđuju i berlinske novine kao n. pr. berlinski „8 Uhr Blatt“, koji donaje, da je Ruska spremna, odstupiti Rumunjskoj nekoja područja, akoprem jih obitavaju Rusi. Prama sadašnjem političkom položaju čini se, da su preurunjene vijesti o promjenama u rumunjskom ministarstvu i osobito o ustupu političara Carpa u kabinet. Ministarstvo je pitanje riješiti ratna sreća jedne ili druge stranke na velikim evropskim ratnim poljanama.

Zadnje vijesti.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Bec, 30. novembra. (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.

Ništa nova.

Talijansko bojište.

Sve to više izgleda, da Talijanci pod svakom cijenom hoće, da ovih dana postignu buđi kakav uspjeh na Soči, po mogućnosti pak kod Gorice. Jučer navalise na cijelu frontu od Tolmina pa do mora, ali s osobitom žestinom proti oba naša mostobrana i sjevernog djela Doberdoba. Skrišene se dokora nasrtaji protiv naših brodovih pozicija sjeverno od Tolmina. Tolminski mostobran je bio preko popodneva pod brzometnom paljbom svakog kalibra. Uslijedile na to tri jake navale na sjeverni, a nekoliko slabijih na južni odsjek. Sve bijahu odbijene uz najveće gubitke po neprijatelja. Istotako pokušao je neprijatelj navaliti na Plavu, ali bez uspjeha. Sakupise se sa sviju fronta pred gorickim mostobranom veoma jake talijanske sile, ali je na navalu krenuo jučer neprijatelj samo kod Oslavije; te ga suzbismo. Samo tanahni komad fronte ustupismo. U unutrašnji dio grada Gorice padose iznova do 100 teskih bomba. U odsjeku doberdopske visoravni, navalise iz četvorosatnog pripremanja topovstvom, osobitom žestinom i žilavosću protiv brda Sv. Mihovila i prostora Sv. Martina. Na Sv. Mihovilu budimpeštanska je honvedska pukovnija broj 1, odbila krvavo osam jurisa velikih masa. Sv. Martin napadnuše tri puta gustim masama, gdje je velikovaraždinska honvedska pukovnija broj 4, zadržala sve svoje pozicije u ogrorjenoj borbi prsa o prsa. I jugozapadno tog mjesta odbili smo neprijateljsku navalu.

Srpsko bojište.

Jugozapadno Priboja bacimo Crnogorce prama Plevju. Na crnogorskoj granici, jugozapadno Mitrovice, iznenadiše austro-ugarske čete srpsku zalaznicu te joj otele 210 zarobljenika.

Bugari približavaju se prizrenskoj kotlini.

Zamjenik poglavice generalnog stožera pl. Höfer, podmaršal:

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 30. novembra. (D. u.) Iz velike se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište.

Navalna djelatnost ograničila se na bojeve artiljerije, bacanja laguna i na lagunske bojeve.

Istočno bojište.

Položaj je nepromijenjen. Njemačko jato letala (napalo je željezničke nasade od Ljascovca, jugoistočno Baranovića.

Balkansko bojište.

Odlježenje Kovesove vojske sušbiše kod Rudnika, jugozapadno Mitrovice, neprijateljske sile, zarobivši ovdje i zapadno Sinitice skupa 1000 momaka. Bugarske sile zauzeše 28. novembra Prizen, zarobivši preko 3000 momaka i zaplijenivši 8 topova.

Vrhovna vojna uprava.

Položaj na ratištima.

Dođim se na francuskoj i ruskoj fronti moraju spremati kakve nove operacije, to se na talijanskom bojištu biju veđe žestoke bitke. Talijanci hoće na svaki način, da probiju bojni liniju kod goricko gmostobrana i da time prisile austro-ugarske čete na uzmak. Ujedno napadaju tolminski i doberdopski odsjek samo da ne bi austrijsko vojno zapovjedništvo moglo porazmisliti svoje sile prema potrebi i svrsi. No uza sva naprežanja Talijanaca, skoptkana s velikim gubicima, fronta na Soči i u Tirolu ostaje uvijek nepromijenjena. Najviše trpi Gorica od tog bijesnog boja, gdje Talijanci sipaju dan za danom siliteju granata i bomba.

Na makedonskom i crnogorskom ratištu operacije razvijaju se prama strateškom planu. Plevlje je ugroženo sa sjeverozapada, kretanjem vojske, koja prodire s Matelkinog sedla, dočim sa sjeveroistoka približavaju se gradu čete, koje se pomaknuše iz Nove Varoši.

Okolo prizrena Bugari tjeraju dalje Srbe te prama njemačkom izvještaju reklo bi se, da su isti već u sam grad. Ovim bugarskim uspjehom, srpske vojske, koje

operiraju između Pristine i Ipek a morat će se povlačiti, da izbjegnu kakvom napadaju s hoka odnosno s leđa.

Ugarski parlament.

Budimpešta, 30. novembra. (D. u.) Sastao se je danas parlament po treć put za vrijeme rata. Predsjednik komora, Beothy, držao je pozdravni govor, kojim je opozorio na zadnju promjenu u političkom i vojničkom položaju iz zadnjeg zasjedanja. Spominu je iaktodjer sjajne uspjehle savezničkih četa te bezprimjerno uzrastaj naroda. Nema riječi, koji je Ugarska narodnost izrazila čuvstvom, prama uzvišenom vladaru i junackim četama. Predsjednik se je sjetio, velikim za-dovoljstvom, priključenje Bugarske i Turške sredinjsim državama te je na koncu predložio, da se odpošalje caru Franju Josipu poklonstveni brojav, nadvojvodama Friedrichu i Eugenu čepse odnosti a njemačkom i turskom parlamentu te bugarskoj Saborji pozdravstveni brojav. Vlada je odobrila podnjetla nekoliko zakonskih osnova, iz čega se svršilo zasjedanje. Dođuće zasjedanje sutra.

Visoka odlikovanja za pobjedonosne generale na balkanskom ratištu.

Bec, 30. novembra. (D. u.) Car i kralj podijelio je uz ručno pisano generalnom maršalu Mackenzenu briljante k vojničkom zasluženom križu L. stepona sa ratnom dekoracijom, a vojdam, Mackenzenu podredjenih vojska, generalu topništva von Gallwitzu i generalu pjesadije von Kovesu vojnički zaslužni križ prvog stepena sa ratnom dekoracijom.

Ad Allg. 912-4.

OBZNAVA.

Uporaba je električnih džepnih svijetiljaka u ulici dozvoljena samo onda, ako je staklo medro zasjenjeno. I u ovom slučaju ima se uporaba ograničiti na najnužniju potrebu.

Uporaba je ovecih svijetiljaka uopće zabranjena.

Prestupci kaznit će se u smislu ministarsterialne naredbe od 30. septembra 1857. D. Z. L. hr. 198.

C. k. tvrdjani komesar.

U Puli, 29. novembra 1915.

SCHÖNFELD m. p.

Veliki izbor

džepnih električnih svijetiljaka

kao i baterija uz niske cijene, mogu se dobiti kod

I. BUCHER

Elektrotehnička i mehanička radionica PULA, ulica Sissano br. 7.

Osposobljena učiteljica

traži rad na danas. Knjizara Schrinner, Pula, ulica Frana Ferdinanda.

Naučnika

traži tiskara Laginja i dr. u Puli, ulica Giulia 1.

linu kasnije veoma stovalti. Slavni general Blücher izrazio je želju, da mu ju predstave, knežinja Radziwill ju je odlikovala i princeza Marijana Pruska pozvala ju je sebi u dvor. Umrla je godine 1866. u Hamburgu. Ovdje navodimo još Augustu Krüger iz Friedlanda kod Meklenburga, koja je pod imenom August Luček prihrlila pod pseudu u Kolbergovu pjesačku pukovniju te je bila radi izvanrednog hrabrog držanja u bitkama kod Gassbeeren-a i Donnwitza promaknuta na čest podčastnika u tjelesnoj gardskoj ratnji. U boj je bila ranjena, a kad je ranu preboljela, posla je god. 1814. sa svojom pukovnijom — u Francusku i odlikovala se u bici kod Lasna i jurisu na Compiègne. I godine 1815. hrabro se je borila u redovitim svoje pukovnije te se vratila iz sklopljena mira urošena potasnim znakom željeznog krsta. Umrla

e godine 1848, kao supruga poreznog nadkontrolora Köhlera u Templinu. Ali ne samo pojedine žene, nego citave čete ženskih boraca javljaju se u povijesti. Tko nije oću za glasovite Amazonke, kod kojih u opće nije bilo muzeva, nego tek toliko, koliko ih je trebalo, da njihov rod neizmaru. Kako grčki povjesničar Herodot pripovijeda, ubijale bi svu narodnu mušku djecu i ugajale tek žensku, te si rezali desnu dojku, da im ne smeta kod napajanja luku. U novije je doba na glasu „ženska satnija“, koju je knez Potemkin godine 1787. prikazao ruskoj carici Katarini II. i njezinom goz austrijskomu caru Josipu II. i u kojoj su bile četiri najodličnijih obitelji. No razumijeva se samo po sebi, da ta „ženska satnija“ nije imala nikakove ozbiljne svrhe. Mnogo ozbiljnija je bila Kordinja Adila

Hannu, koja je u krvavom rusko-turskom ratu godinu 1877. i 1878. na svoje troškove sastavila dobrovoljački ženski zbor i znala Rusima zadržati kadnak trista žena, iz svrsena ju je boja odlikovao Sultan za njezine uspjehle najvišim odlikovanjima. Pod konac navajamo još i to, da je nedavno preminuli crnački rat u Dalomeju imao žensku tjelesnu celu, koja ali dařakko nije aktivno sudjelovala u bojevima. U današnjem modernom ratu takove ženske čete ne će dakako imati nikakova uspjeha, pa zato preporučamo poduzetništinu Srkinjima, da lijepe ostaju kod kuće i brinu se za svoje domaće ognjište. Istina, žena može i na bojištu da bude od koristi, ali tek — iza fronte, gdje može blagonosno djelovati kao bolničarka ili liječnica. (Konec).